

Wojna i okupacja — sprawdzian

Borowski, Herling-Grudziński, Krall, poezja Baczyńskiego, Miłosza i Różewicza

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

Grupa A

Suma: 24 pkt

Czas: 45 min

13 zadań · 24 punkty · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Czym jest „Kanada” w obozowym języku?

- A. szpitalem obozowym
- B.** komandem rozładowującym transporty i miejscem gromadzenia rzeczy ofiar
- C. barakiem dla kobiet
- D. obozem dla jeńców z Kanady

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: „Kanada” oznaczała bogactwo — rzeczy zabrane ofiarom.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jaką postawę narratora wobec przybyłych ujawnia opowiadanie?

- A. całkowitą obojętność bez emocji
- B. współczucie i chęć ucieczki z nimi
- C.** złość na ofiary, przez które musi pracować na rampie
- D. zachwyt nad ich odwagą

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Narrator przyznaje, że wzbiera w nim złość na tych ludzi — to skutek zlagrowania.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1)

ZAMKNIĘTE

Jak Kostylew broni się przed pracą dla systemu, który go zniewolił?

- A.** trzyma rękę w ogniu, by ją okaleczyć
- B. zostaje donosicielem
- C. ucieka z łagru
- D. wstępuje do NKWD

Odpowiedź: A

Rozwiązanie: Kostylew okalecza się, by nie pracować na rzecz władzy sowieckiej.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Kim są „urki” w łagrze?

- A. strażnikami
- B. więźniami politycznymi z Polski
- C. lekarzami
- D.** więźniami kryminalnymi, którzy terroryzowali innych

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Urki stały wysoko w łagrowej hierarchii.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 5. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Kiedy wybuchło powstanie w getcie warszawskim?

- A. 1 września 1939 roku
- B. 1 sierpnia 1944 roku
- C. 11 listopada 1918 roku
- D.** 19 kwietnia 1943 roku

Odpowiedź: D

Rozwiązanie: Powstanie w getcie wybuchło wiosną 1943 roku.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 6. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Co znaczy tytuł „Zdążyć przed Panem Bogiem”?

- A. zdążyć na modlitwę w synagodze
- B. uciec z getta przed świtem
- C.** uratować pacjenta, zanim zgaśnie życie — oślonić płomień świecy
- D. dotrzeć do Palestyny

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Edelman jako kardiolog stara się zdążyć przed Panem Bogiem, który chce zgasić świeczkę.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Zadanie 7. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Jaki obraz przedstawia Miłosz w „Campo di Fiori”?

- A. koronację króla na Wawelu
- B.** karuzelę kręcącą się przy murach płonącego getta
- C. wesele w Bronowicach
- D. bitwę pod Grunwaldem

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Poeta zestawia obojętność ludzi na karuzeli ze śmiercią Giordana Bruna na Campo di Fiori.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Wpisz autora utworu.

1. „Zdążyć przed Panem Bogiem” — _____
2. „Pokolenie” — _____
3. „Proszę państwa do gazu” — _____
4. „Ocalony” — _____

Odpowiedź: 1. Hanna Krall; 2. Krzysztof Kamil Baczyński; 3. Tadeusz Borowski; 4. Tadeusz Różewicz

Rozwiązanie: Lektury literatury wojny i okupacji.

Punktacja:

1. **1 pkt** — utwór 1
2. **1 pkt** — utwór 2
3. **1 pkt** — utwór 3
4. **1 pkt** — utwór 4

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — więzień, który przystosował się do obozu kosztem zasad moralnych
2. _____ — miejsce, gdzie wyładowywano ludzi z wagonów i dokonywano selekcji
3. _____ — podział przybyłych na zdolnych do pracy i skazanych na śmierć

Odpowiedź: 1. człowiek zlagrowany; 2. rampa; 3. selekcja

Rozwiązanie: Pojęcia związane z literaturą obozową.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Wydajność pracy decydowała o przydziale jedzenia (kotła). — **P / F**
2. Autor sam był więźniem sowieckiego łagru. — **P / F**
3. Utwór jest powieścią fantastyczną. — **P / F**
4. Wiersz „Ocalony” wyraża radość ze zwycięstwa i wiarę w ludzi. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. P; 3. F; 4. F

Rozwiązanie: Treść lektur i wiadomości o literaturze wojennej.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. Czego „nauczono” pokolenie? Jaki środek podkreśla okrucieństwo doświadczeń?

*Nas nauczono. Nie ma litości.
Po nocach śni się brat, który zginął,
któremu oczy żywcem wykluto,
któremu kości kijem złamano;*
Krzysztof Kamil Baczyński, „Pokolenie” (fragment)

Odpowiedź: np. Wojna nauczyła młodych bezlitosności i zabijania (utruty wartości); okrucieństwo podkreślają anafora („któremu...”) i naturalistyczne szczegóły.

Rozwiązanie: 1 pkt — pierwsze pytanie; 1 pkt — drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wyjaśnij, dlaczego narrator nie ocenia moralnie opisywanych zdarzeń.

Odpowiedź: np. Rzeczowa, behawiorystyczna narracja pokazuje, jak zło stało się codziennością; brak komentarza wstrząsa czytelnikiem i zmusza go do samodzielnej oceny.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do opowiadania.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do opowiadania

Porównaj **obraz obozu u Borowskiego i u Herlinga-Grudzińskiego**. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. Borowski pokazuje, jak niemiecki obóz zmienia więźnia w „człowieka zlagrowanego”, a Herling-Grudziński — jak sowiecki łagier niszczy głodem i pracą; oba systemy totalitarne odczłowieczają, ale w obu zdarzają się akty godności.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (24 pkt)

24–22 pkt: bardzo dobry · 21–18 pkt: dobry · 17–14 pkt: dostateczny · 13–10 pkt: dopuszczający · 9–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.